

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum, Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam Secularium quam Religiosorum

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

19. Castitatem amare ac tueri. V. Signum de continentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

nelius centurio primitiæ gentium, per Angelam
ad audiendum S. Petrum missus. 3. Angelico ma-
gisterio Cano, horarū ordo est constitutus. A^{de} 9. Ioan.
V. Cass. li. 2
de instrum-
tis mona-
ch. c. 4. 7.
narrat in martyrologio trucidatis tempore Dio-
cletiani multis sacerdotib. circa eorum reliquias
auditam cælestem psalmodiā, mane, vesperi, ter-
tia, sexta, & noua, quibus martyres illi Deum lau-
dare consueuerant.

10. Quia populus variis rerum curis & nego-
tiis impeditur decet vt Clerici inter populum &
Deum mediatores, pro populo frequentius orēt
& subsidia necessaria remissionemque peccato ū
à Deo petant, vnde Sacerdotes Osee 4. peccata
populi comedere dicuntur.

Consule de his prolixam meam Orationem
de prisca & nostræ ætatis Ecclesiasticis deque
modo ac via auitam felicitatem ac venerandam
antiquitatis faciem reuocandi: est inter themata
mea oratoria partis 1. thema 18. Lege etiam Pasto-
rale Binsfeldij par. 4. c. 8. 9. 10. 11. 12.

S I G N V M XIX.

*Castitatem corporis amare thesaurumque pu-
dicitie in vasis fictilibus repositum con-
stantissime tueri.*

4. **S.** Ambrosii castitatem probant libri ipsius de
virginitate ad sororem suam Marcellinam
& è mundi remotioribus regionibus atq; ex ipsa
Mauritania multarum virginum aduentus Me-
diolanum vt à S. viro velamine sacro ornarentur.
Diuina enim sapientia libenter vtitur ministris
Lib. 5. Am-
brosii de
virginibus
vocat Ba-
ronius ve-
re aureos
to. 4. anno,
377.

H 3 qui

qui iisdem donis præditi sint, quæ vult confectio
in alios.

2. Continentiam & castitatem vitæ S. Chryso-
membra ipsa pene demortua dum adhuc viueret
horrationesq; perpetuæ ad eas virtutes, assidue
corporis mortificatio, summa vigilantia, quod
esset abstemius, mors deniq; ipsa, quam præcellit
ingens crux & cum cruce germina conuersionis
variorum populorum, indicarunt. Recte idem Chry-
in Matth. hom. 83. *Quo non oportet esse puriorem
fruentem sacrificio? Quo solari radio non splendidiorem
eam manum quæ carnem hanc diuidit? os, quod igne
rituali repletur, lingua, quæ tremendo nimis sanguine
rubescit?*

3. S. Aug. ait S. Ioannem Euangelistam à Christo
plus cæteris amatum quod neque uxorem dux-
rit, & ab ineunte pueritia castissimus vixerit.
Ioan. tract. vlt. prope finem. De cœlibatu Ioan-
quod nunquam nuptias contraxerit.

F. Hieron. 4. Sophronius Hierosolymitanus ait: *Andreas*
contra Io- cœlibem vitam ducens. Præcursoris Domini
uin. li. 1. & cœtus est discipulus.

Ignat. Sp. 5. S. Hieron. ca. 36. & adu. Iou. li. 1. infert ex ve-
ad philad. bis Christi Matt. 19. *qui reliquerit, &c. uxorem,*
ho. de certâ *Apostolos omnes ex quo à domino electi ipsi
S. Petri &* *cuti sunt. Uxoribus relictis, qui coniugati erant
Pauli.* *carnali copula abstinuisse. Sicque reliquisse ux-*
res, ut quod pertinet ad illum actum desierint
esse viri. Petrus enim nomine omnium respondit
Ecce nos relinquimus omnia, &c. Idem ad Pammachium
Episc. 50. Apostoli, inquit, vel virgines vel post nuptias
continentes: Episcopi, presbyteri Diaconi, aut virgines

eligunt

eliguntur. aut vidui, aut certe post sacerdotium in aeternum pudici. 6. Epiph. hæc. 29. ait: Iacobum Hieros. Episc. semper virginem permanisse, & nudis pedibus incedere consueuisse. Hinc etiam Iudeis admirationi erat qui ipsi soli sancta sancto-ram intrare permittebant, & plerique postea ob illius necem Hierosolymam euersam putabant. Eufos. lib. 2. c. 23.

7. Ignatius, & Trallianos. Quid Diaconi nisi imitatores Angelicarum virtutum Deo ministrantes ministerium purum & immaculatum vt Sanct. Stephanus S. Iacobo, Timotheus & Linus Paulo. Anacletus & Clemens Petro. Idem Scitbens ad Philadelphos adnumerat Clementem &c. Pont. inter eos qui virgines vsque ad & obitum permanferunt. Sic enim alloquitur virgines: *Fruar vestra sanctimonia, vt Iesu filij Naue, vt Melchisedech, & Elisæi, vt Hieremiæ, & Baptistæ Ioannis, vt dilectissimi illius discipuli, vt Timothei, vt Titi, vt Euodij, vt Clementis, qui in puritate exegerunt hanc vitam.*

8. S. Apostoli Pauli cœlibatum multis probat Cardinal. Baron. Anno Christi 57. inter cetera vtur hoc argumento. cum ipse dicat: *Volo vos sine sollicitudine esse. Qui sine vxore est sollicitus est quæ Domini sunt quo modo placeat Deo: qui autem cum vxore est, sollicitus est quæ sunt mundi, quomodo placeat vxori, & diuisus est: quis adeo mente captus existimet eum, qui ad tam ingentem molem agitandâ, nepe Apostolatû Gentiû omniû administrandû*

1. Cor. 7. Confert virginitatem conuergio.

2. *Thim. 2.*

delectus erat, voluisse insolubilib. coniugii vit
culis devinciri, ac negotiorum domesticorū cum
perstringi, cum ipse etiam Timotheum moner
dicat: *labora sicut bonus miles Christi Iesu. Nemo mi
tans Deo implicat se negotiis secularibus, ve ei place
cui se probavit? Declarans quid à cunctis præstas
dum optet, ait: Volo autem omnes homines esse sicut
meipsum. &c.* Quoniam vero hæc subobscura
deri poterant, eadem dilucidius aperiens ad
Dico autem non nuptis & viduis, bonum est illis
sic permanserint, sicut & ego, &c.

1. *Cor. 7.*

9. Anno 1552. obiit *Franciscus Xaverius*, quim
rum quanta terrarum spatia obierit, quot in locis
sit oneratus, quot hominum milibus domestica
sit vsus, quotidie cum illis verba faciens & m
ctans, & nihilominus virgo migravit è vita.

Sur. in Ap.

10. Narrat *B. Greg. Turonensis Episcopus S. Imper
cerdotem Nixeram* tantæ puritatis cultorem suam vi
vt reformidaret etiam infantium membra fratri
dis manib. contingere, & si quâdo ratione officio indige
tangere debebat, non nisi veste interiecta atque clausis
gisse.

11. *Sozom. scribit* mirabilem *S. Ammonium* vne
cum socio suo *Theodoro* ad *Lycum flauium* p
uenisse, & cum naus ad traiciendum abesset, im
fisse socio vt longius secederet, ne nudus, erat
nimiamnis vadit, conspicui ab eo posset. Eo
ro digressio cum subpadiisset & seipsum cont
ri, ecce diuina manu in alteram ripam delatus
adeo Deo placebat tantum pudicitij studium.

12. *S. Anselmus* pius Monachus erat, qui
mortificandum se animo decreuerat à contra
corpore

corporis proprii manum abstinere, etiam licito, & sedulo seruabat. Dæmon vero inuidens tam sancto proposito. Pondere graui corpus eius afflixit, ut eum proliceret ad illud manu tangendum. Verum ille propositi tenax attingere noluit, S. Anselmus vero certior redditus corpus hominis inspexit, ac deprehendit, non esse nisi imposturam demonis mortificationem illam moleste ferentis.

13. Pieratis amantiss. Prior, ut nihil omnino cum perfidioso mundo contraheret, solitudinē, a terrenisque rebus vacuitatem, adamauit, Antiquosque quinquaginta in Eremo in Aegypto perambulauit, quo tempore ex propinquis suis nullum aspexit: Statuerat enim cum cæteros, tum matrem se feminas euitare. Verum cum sui Episcopi Imperio domum redire cogaretur, ut sororem suam viduam vetulam valetudineque afflictam, fratri desiderio tabescentem ipsiusque operam indigentem adiunaret, homo sanctissimus, clausis oculis germanæ, se aspiciendum fertur præbuisse. Cumque illa omnia quorum causa uenerat effecisset, retulit se ad solitudinem, id est, per fugium portumque tutissimum, ubi nullis procellis sancti viri iactantur. Ad desertam speluncam: Nec sorori ingratum fuit, ut videns ille cæcus, qui nunquam oculos præsentem germanam speruerat, ad sedem pristinam quietis cœlique plenissimam remigraret.

14. Refert Palladius visum à se Monachum fuisse, cui ne dormienti quidem volapratibus vmbra libidinosa vlllo vnquam tempore obrepserat.

H 5 rit

*Cass. lib. 8.
trip. c. 1. Pal
lad. Hist. 87*

*Cum ad fo
ros usque
profectus
esset quibus
egrediebatur
soror,
oculis oc
clusis con
sistit.*

Li. de vita rit. Narrat præterea aperte cum diabolo hunc
Sanct. c. vi. eundem pugnavisse pessimumque dæmonem
 impudenter ab hoc petisse, ut vel semel li-
 dinis flagitio consentiret, virginemque
 niun pulcherrimam se daturum promississe.
 terum impius Dæmon mendaciorumque op-
 fex vanissimis verbis, & verberibus pro-
 nihil. Nam Pugil strenuus virilique duricia
 ditus permansit inuictas, eumque nec vel
 inimici perfregit, nec languida voluptas li-
 fecit.

*Omnes cle-
 rici huma-
 ni generis
 infestissimo
 tracti, im-
 portunissi-
 mi & odio-
 sissimi esse
 velle debe-
 hant.*

15. Si fœda reperet cogitatio, præcordi-
 vel minimam mortiferi ignis scintiliã admo-
 ri intelligeret D. Hilarion, statim vel pugno
 cædebat. Atque hoc modo secum loqueba-
 paleis te, non herbis pascam Aselle, & ne luxu
 ac calcitres, dabo operam. fame, siti oneribus, astu-
 re, omnique molestiarum congerie disces te non
 sed iugum patienter tolerare. Nec vero quæ
 ri solebat non effecit qui herbarum succo,
 nisi quarto quoque die sumpto, vitam alere
 potius mortem perferre consueffet. Hanc
 ctu continentiam, extremamque parsimoniam
 non solam habuit, nam rasto humum exercebat
 animoque & mente cum Deo colloqui non
 sinebat. Ita ieiunij, precum, laborisq; armis
 hostiles impetus, tum corporis appetitum
 comprimebat.

*In scalaca-
 stitatis.*

16. Narrat Climacus visum à se Monachum
 fuisse qui ne cogitationi fœdæ assentiretur
 ricas frequenter, vbi nares fœtore, oculos
 mundo visu cruciabat, mentiq; infitas turpitudines

rum imagines hæc faciens euellere. Res Climacum minime laetit, qui socium & amicum illius vitæ confortem in cloacas ventitantem puridissimamque in loco gentia flectentem, manusq; supplices tendent in loci indignitate & offensu reprehendit. Sed ex postulanti Climaco, is qui obiurgabatur, respondit, illuc se venisse, ut loci commoditate adiutus obscenæ voluptati resisteret, cuius erant impetus graues & metuendi. Præclare quidem, nam à libidine sensum commode auertimus, cum suauitatem respuimus carnisque leuocitima acerbitate & dolore temperamus.

17. Pugnam carnis difficilem confecit *S. Benedictus*. Nam cum foemina quam aliquando videbat, species animo obiecta esset, seque magis ac magis furioso igne inflammari sentiret, nudasse corpus dicitur, illudque in vepribus ac spinis non longe positis voluisse: dolore sedata libido est sanguinisque è cruentato corpore manantis fluctu, voluptatis incendium extinxit. Tanta ex eo tempore consequuta tranquillitas est, ut nulla amplius cogitatio turpis sacro Dei militi iniecta esse dicatur. Nam qui fortiter dimicant hostis audaciam comprimunt, redduntq; ad nocendum tardiores.

18. Cûs. *Franciscus* molliri animû cogitatione uoluptas iuadente vidisset præclaro cõsilio tela refregit inimici. Etenim ad niuem quæ multa erat, accessit pilasque septem nudus ex gelidissima illa massa coi fecit, quas etiam amplexu fouens hoc modo loquebatur: *Francisce omnium maxima tua est uxor, & adsunt duo filij toridemq; filia, seruus & ancilla*

m.

*S. Greg. li. 3
dial. c. 2.*

S. Bonan.

magnam te alere familiam oportet, da operam, et
 etus & vestitus domesticis tuis suppetat. Conficiam
 vestes quamprimum, ne prae gelu & frigore liberum
 genuisti, quique tibi seruiunt famuli moriantur.
 Quod curarum multiplicium te moles non tam
 quam prouisa deterret, Deum sequere, cui
 secundant omni corporis & animi modestia
 tur.

Hæc Christi signifer Franciscus cum egi-
 verbaque huiusmodi protulisset, euerforem
 ducitæ Sathanam conuicit, elinguemque
 didit tergiuersantemque catnem edomuit. C
 stique iugum pati coegit. Nec solum Franc
 bella fortiter conficere solebat, verum etiam
 ci consulere, quæ nihil esset insidiarum hab
 fertur enim dixisse comiti aliquando nullam
 de facie cognitam esse mulierem.

*Ioan. Garz.
 in vita
 D. Th.*

19. D. Thomas, cum fratres ad labefactam
 ipsius constantiam mulierculam immisit
 nullaque ad propulsandum hostem arma
 terent, tionem ex foco sumpsit, quo in
 tem castitati sceminam egregie profligauit.
 enim permittunt vim vi repellere, ignemque
 superare.

*A Germa-
 no & curpis
 amor &
 timor est
 victus.*

20. Cum Germanus (& moribus pulcher-
 cie.) S. Dominici institutum complecti statu-
 meretricem ab improbissimo præceptore,
 ligationis consilia molesta erant ei immittam
 iniectam sancte fortiterque reiecit, ne faripe
 etoris animam immutauit, & in eandem
 liam regulamq; pertraxit.

21. P. Io. Bonifacius in instit. Christiani

lib. 5. qui agit de Castitate, refert de quodā Theologo D. quod iam Senex, & cum non procul abesset à morte de se narrare solitus sit, libidinis se ex parte esse, nilque neque amatorium, neque turpe sibi vnquam placuisse, idem octogenarius tunc cum negotio poscente ad foeminam quandam aduisset, nec eam toto colloquij tempore esset mutus, quæ fuit ex eo mulier, cur se nõ aspiceres? *Mulier es*, inquit. Egregia sane vox, inquit, *Bonifac.* quæ virum hunc non minus ornauit, quam præclara librorum volumina, quæ scripsit.

22. *Amon* Ægyptius Abbas à parentibus accipere uxorem coactus Virgini vt Virginitatem seruaret persuasit, diuisis ergo lectulis vsi, sed tamen eodem contubernio, cum iam 18. Annos corpore ac mente integri vna peregissent ipse ad solitudinem Nitriæ se contulit, &c.

Pallad. hist. 2.

23. *Amator* Antisiodorensis Episcopus parentum suorum voluntati cedens, inuitus puellam in genere & forma insignem, in matrimonium duxerat. Sed eam suadendo induxit, vt secum castitatem profiteretur. Sulcepto vtrinque voto, angelorum Domini viderunt, & virginittis coronas de manu eius acceperunt, mox illa virginum monasterium ingreditur, ipse Clericus efficitur, & postquam Episcopus.

24. *Vando* Pipini Gallorum Regis nepos, à Dagoberto regni successore compulsus est ducere uxorem, sed is etiam nuptæ persuasit, vt sacrum virginum Collegium iniret, ipse monachorum,

rum, Abbatisque functus est officio, & miraculis nobilitatis.

*Greg. lib. 4.
dist. c. 11.*

25. *Vrsinus*, Presbyter ordinatus, ita ab uxore quam antea duxerat, alienus fuit, ut ex nulla causa ipsam ad se propius accedere passus sit. Post nos 40. in tali continentia transactos, dum illam nimiam ageret, & cessante nouissimi singulorum helitu decessisse putaretur, ipsa ad mortuam auream adhuc spiraret, explorare coepit.

Mira res: persensit mulieris tactum, qui seipsum iam non sentiebat, tum quidquid vitalitatis mortuo pene corpore residuum erat, totum in se colligit, prorupitque in vocem dicens. *Recedente illa apparuerunt Petrus & Paulus Apostoli*, quos ipso vidente, caeteri videre non poterant, & dum ab eis (ut aiebat) inuitarent, venire respondisset, expirauit.

*Pramia ca
storu Cler.*

26. *Anianus Alexandrinus* Episcopus Marci Evangelistae successor & discipulus, mulierem quae intuitus, mortem sensit intrare per fenestram scandalizantem oculum eruit, & a se proiecit. Haec solebat corpus in gelidis mersare aquis, diuque & vigiliis fatigare, ut aestuantem in cordis libidinem exstingueret. Hinc montem citur transtulisse.

*V. in Triu-
pho virt.*

27. *Hadrianus VI.* Pontifex erat Christiani ueritate adeo uerecundus, ut nihil nisi sobria & pudicum vel ioculariter auribus admitteret. Certe in omnibus Clericis requiritur Antiqua castitas. Hinc antequam discipuli Christiani sacerdotes consecrarentur, pronuntiati sunt m

*Iouin. in
Had. VI.*

di, dicens
hacamp
ris legis
homo qui
secrara
no, in qu
Adhac
lam gest
tant, pra
Sic & Sa
Scriptur
tatur. Q
dor oste
nitorem
anima &
soluitur
mus. Ta
est, quia
fallitur,
lamur.
Præ
incipie
to casti
dent. E
ordinis
ab Apo
ordinar
rum ser
Religio
nem, q
tuam ce
caltem i

di dicente domino: *Et vos mundi estis, & tamē ad-* Io. 13. v. 20.
 huc amplius mundati sunt & pedibus loti. Vete- Sacerd. m. 11
 ris legis Sacerdotibus dicitur (Leu. 22. v. 3.) *Omnis* nus, nimis
homo qui accesserit de stirpe vestra ad ea, quæ cō- eximiam
secrata sunt, & quæ obtulerunt filiis Israel Domi- postulat
no, in quo est immūditia peribit coram Domino munditiā.
Adhæc candida vestis quam non occulte, sed pa- Vmbra ob-
lam gestant Clerici, & suis aliorumq; oculis ostē- scura indis-
tant, præ se fert, & contestatur ipsorum castitatē. ditur can-
Sicut Samuelē in tea succinctum veste describit 1. Reg. 7.
scriptura. Quod S. Greg. Morali sensu sic interpre- 2. in lib.
tatur. Quil, inq; in Ephod lineo nisi cōtinentiæ cā- Reg. c. 3.

dor ostenditur? Quo Ephod accingimur cum ad
nitorem pudicitiae omni ex parte retinemur. Cū
animæ & carnis nulla pars à districtionis lege ab-
solvitur, per quam ad luxuriæ caliginem de flua-
mus. Talis itaque minister in conspectu Domini
est, quia de omnipotentis Dei sperata visione non
fallitur, cui cum tanto accinctionis nitore famu-
lamur.

Præterea omnes Clerici in ordinibus sacris
 suscipiendis, sancto & solemni & perpetuo vo-
 to castitatem & perpetuam continentiam spon-
 dent. Est enim votum solenne, quod fit vel sacri
 ordinis susceptione, vel professione approbatæ C. quod an-
 ab Apostolica sede Religionis. Quamvis autem tem de vo-
 ordinandi ad sacros ordines expressis verbis vo- to in 6.
 tum seruandæ continentiae non præstent, sicut
 Religiosi, per factorum tamen ordinū susceptio-
 nem, quibus ius Ecclesiasticum annexuit perpe-
 tuam continentiae legem, hoc ipso facto & opere
 saltem implicite profitentur, maxime cū ab Epi-
 scopis

scopis ante sacri ordinis collationem moneantur
& requirantur, vt si coniugari sint, aut alicui
matrimonio contrahendo, fidem dederint, &
deinceps continenter & caste viuere nolint, dis-
cedant, si non, procumbant, & genua flectant ad
ordinem sacrum suscipiendum. Neque vt ita fiat
tioni & æquitati repugnat, hoc est, vt pari con-
nencia cum Presbyteris Diaconi & hypodiano-

Vsa. 52. 11.

Ep. 48. c. 0.

in iud. d. 32.

his dictum est: *Mundamini, qui fertis vasa Do-*
ni. Vnde S. Leo Pont. ad Anastasium Episcopum
scribens: *Omnia, inquit, Sacerdotum tam ex-*
lense est electio, vt hæc que in aliis Ecclesia membris
cant culpa, in illis tamen habeantur illicita. Cum
extra clericorum ordinem constitutis nuptiarum
tati & procreationi filiorum studere sit liberum, ad
hibendam tamen perfectam continentia puritatem
subdiaconis quidem carnale connubium conceditur
etiam qui habent, sint tanquam non habentes, &
non habent permaneant singulares & inuapiti. Quia
in hoc ordine qui quartus exstat à capite dignum est
studiri, quanto magis in 1. vel 2. tertioque seruandum
ne aut Leuitico, aut Presbyterali honore aut Episcopali
excellencia quisquam idoneus existimatur, qui se
luprate luxuria necdum refranasse deregitur.

In cap. 44.

Ezech.

Rumpentes hoc votum sacrilegium committunt. Hinc S. Hieron. *Melius est non promittere, quam*
promissa non facere. Anna obtulit Samuellem, Chryso-
in æterna sanctificatione permansit, & Maria
obtulit Samson filium, sed sanctificationem
pillorum eius Dalila libido turpauit, denique
minus recessit ab eo, & cæcitate damnatus est.

Magna profecto seruandæ continentiæ necessitas est in eo qui se omnipotenti Deo obligauit qui se ipsam eius maiestati suis labijs consecrauit, eiusque promissi innumerabilem illam cœli militiam testem aduocauit, in quot suæ tunc spõsionis testes habuit totidem deinde si fefellerit, in iudicio aduersarios, & accusatores sit habiturus.

Nemo dicat, exuperat meas vires hæc virtus, cum nemo eum promittere coegerit quod vires ipsius superabat. Cur tam promptus ad promittendum, tam imbecillus ad exequendum? aptissime homini tunc inconstanti quadrat illa B. Petri in Ananiam obiurgatio, de agri pretio fraudato: *Nonne manens tibi manebat, & venundatum in Act. 1.*

Quæ erat potestate? Non es mentis hominibus sed Deo. Cui peccati magnitudo ex supplicij magnitudine apparuit: Etenim & ille & vxor vtra Petri voce tanquam fulmine icti subita morte perierunt, & factus est, ait Scriptura, *timor magnus in vniuersa Ecclesia, & in omnes qui audierunt.* Idem valet in Clericos, quibus integrum & liberum erat vouere & non vouere, postquam autem vouerint seq; Deo obligarint tum si datam fidem fregerint, non hominibus mentiuntur sed Deo, idque in suum caput, & in suam perniciem. Neque rei difficultas, verum propria ignauia & negligentia castitati ipsorum aduersatur. Recte enim ac vere Chrysostomas: *Non oportet, inquit, dicere, non possum continere & accusare conditorem nostrum. Si enim nos condidit, vt abstinere non possimus, accusandus est, quod in beat esse castos, certe omnes voluerint, omnes poterunt. Ideo & Paulus ait: volo vos omnes esse* *1. Cor. 7.*

esse sicut me ipsum. Pergit deinde Chrysof. ostendere in omnibus rebus & in omnibus artibus non sufficere solam voluntatem, sed necessarium esse studium & applicationem ad opus, ut in agris colendis, in honoribus adipiscendis, deinde in omnibus non satis esse desiderium sed oportere rem aggređi & constanter exequi. Quod idem de tuenda castitate dicendum ait, non rem adeo grauem ut sit supra vires, sed tamen quid applicationis & curæ ac studij diligentia requirere, atqui multi (ait p. Platus de officiis Card. cap. 14.) sic viuunt quasi hoc ipsum de industria ut dæmonem aduersus se ipsum ment, carnem incendant aduersus castitatem omnes commoditates, omnem mollitiã, omnia corporis blandimenta sectantur, ita refrenant omnem austeritatem. Quare nihil mirum debet si his difficilis omnis pudicitia videatur, riginem audient veterem doctorem, & huiusmodi virtutis amatorem acerrimum: Nescitis quid eum solum nutriatis, & ipsam frequenti mollitiã & deliciarum luxu foueatis, insolescet necessarius spiritus & fortior illo efficietur. Quod si fiat, obsequio eum in suam ditionem redactum suis cogit ac vitis obedire. Nutrimenta igitur spiritus sunt lectio, orationes, assidua sermo doctrina. His aliter his conualescit, his victor efficitur; Quod quia non nolite conqueri de infirmitate carnis, nolite dicere, sed non possumus. Tu das stimulos carni tuæ aduersus spiritum tuum armas & potentem facis eam carnis satias, vino nimio inundas, omni palpas & ad illecebras nutris. Hæc Orig.

hom. 9. in
Leu.

DE CASTITATE CLERIC. 131

Apostolus ait nos thesaurum hunc habere in *2. Cor. 4.*
 vasis fictilibus, id est, infirmis & maxime
 fragilibus, quæ ad omnem incursum rumpi to-
 lent. Ex quo sequitur vt omnis diligentia & at-
 tentio atque animi præuisio adhibenda sit in ijs
 seruandis, & nisi adhibeatur nemo euadere pos-
 sit naufragium. Magnis, inquit Sanct. Hieronym. *ep. 21. ca. 7.*
inimicorum circumdamur agminibus, hostium plena
sunt omnia, caro fragilis & cinis futura post modicum
pugnat sola cum pluribus. Non querit diabolus homines *ca. 2.*
de off. confideles & eos qui foris sunt & quorum carnes Rex as-
sumat. Esca eius, secundum Abacuc, electa sunt. Iob subuer- *Hier. 29.*
tere cupit, & deuorato Iuda ad cribrandos apostolos ex- *Abac. 7.*
 itiam, *perit potestatem.* Ecce diabolus omni quidem ho-
 ra reterminum conditioni infestus est, multo tamen ma-
 gis exultat gaudio si clericos fæde misereq; præ-
 deat. *capit.* crescit enim peccatum ex eorum dignita-
 te, crescit Dei iniuria, crescit hominū scandalum,
 crescit Ecclesiæ damnum, quibus omnibus im-
 probus ille gaudet mirum in modum ac tryum-
 phat. Declaratū est hoc eo viso, quod S. Greg. nar *2. dial. c. 7.*
 fiat *obiectum* esse cuidā, qui in phano idolorum
 magnam dæmonum cateruam vidit principi suo
 venientium, & actorum rationem reddentium,
 cum multi multos variis hominibus fucos
 factos exponerent, vnum postremo indicasse tē-
 rationem Andreæ Fundano Episcopo iniectam,
 vt domesticæ mulieris amore tactus nutaret.
 Quare Principē illū qui reliquos nihil curauerat
 de Episcopo inhiāter audisse, & quasi de grā-
 di lucro gauisum esse. Ecce quantum risum Cle-
 rici

rici dæmonibus præbent, cum se aut factio aut
 gitatione supplâtari sinunt. P. Platus dicto
 duo alia præsidia proponit: primum est, refre-
 re statim cogitationi subrepenti, quoniam vt
 stes cum ciuitatem aggrediuntur facilius repe-
 possunt: Si vero pedem intulerit, ita omnia
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-
 cupant, ita dominantur vt exturbari neque-

ep. 21. c. 2.

Psal. 117.

cap. 3.

Psal. 136.

1. Cor. 10.

1. Reg. 17.

utroque S. Hieron. Statim, ait, vt libido in
 ris sensum, cum blandū voluptatis incendium dul-
 calore perfuderit, erumpamus in vocem. Dominus
 liator mihi, nō timebo quid faciat mihi caro: Nolo
 cogitationes crescere, nihil in te Babilonium, nihil
 sionis adolescat. Dum parvus est hostis interfice, ne
 ne Xizania crescant, elidatur in semine. Quia enim
 possibile est in sensum hominis non irruere inuati-
 dullarum calorem, ille laudatur, ille predicatur
 qui vt cœperit cogitare sordida, statim interficit
 tus & allidit ad petram, petra autem Christus

Iuuat præterea, addit P. Platus, vel
 Custodia sensuum, Præsertim oculorum, quæ
 si licentia vagandi permittatur, non potest
 quantam vim habeant ad perdendū. Qui de
 Dauidem talem Dei amicū post tot reuelati-
 nes, post incerta & occulta diuinæ sapientie
 nifestata perculit atq; prostrauit nisi vn' con-
 oculorum, vt omnes tanto exemplo discant
 dignitatem, neque sapientiam, neq; sanctitatem
 satis resistere posse eiusmodi periculis iniqui-
 gnis quas aspectus affert, sensus omnium ac-

mus. S. Hieron. scribit ad Nepot. clericum: Offi-
 cii tui est non solum oculos castos seruare, sed &
 linguam: nunquam de formis mulierum dispu-
 tes. Quo præcipit nunquam loquendum esse,
 nunquam alios iudicandos de huius vel illius fœ-
 minæ elegantia aut specie.

5. Vltimum aduersus ignita hæc diaboli iacu-
 la adiuuentum est temperantia in victu. Cibus
 enim qui sumitur primum quidem in san-
 guinem & in corporis alimentum vertitur, quod
 si abundantio fuerit quam conseruando corpori
 sufficiat, ex eo quod superest generatur humores
 obseceni, qui sunt animantibus à natura insiti ad
 procreandos. Hi vero humores cum geni- *lib. 6. de lo-*
 fuerint, vt ait Galenus, extimulant animal, *cis aff.*
 & impellunt ad id cuius gratia facti sunt, co-
 que magis pro maiore copia. Quamobrem vere *ep. 15.*
 hoc S. Amb. Cibo, inquit, flamma alitur & deficit,
 quidem scænum, stipula, lignum, oleum, aliaq; eiusmo-
 di alimenta ignis sunt, quibus pascitur. Similiter ergo
 pro corporis cibo alitur aut minuitur, cibo excitatur, *orat. 6. de*
 soluitur: *Luxuria igitur mater libidinis est. S. Chry* *pron.*
ost. Vt nauis, ait, cum plus equo onerata est, necessario
mergitur, nec eam inuare potest maris tranquillitas, nec
scientia gubernatoris, non multitudo nauatarum, nõ ap-
paratus copia, non deniq; vlla res alia: Sic qui delicate
& mollior corpus tractant in exicij pelagus demergun-
ter, nec eos doctrina & institutio, non admonitio, non
consilium, non timor futurorum, non pudor presentium
conseruare poterit, ita fluctuantem animam, sed nolen-
tem deprimat, & eo proicit, vnde resurgere difficile est.
 In quas non miseras omnis prosperitatis affluẽ-
 tia,

tia, licentia (ruinæ proxima) lautarum mensuræ & 6. ira e
 rum abundantia, quotidianæ epulæ & mollis & 6. ira e
 etorum apparatus Clericos, nisi caueant, im-
 lere possunt? Extat Card. Borromei ep, ad
 dream Battorium Card. Poloniae Regis propo-
 quum, in qua cum præter alia testatus esset
 Sanctiss. statu Cardinalium exigi omnino
 moniam, & quidem singularem adiungit:
 nunquam assequeris nisi te carnis maceratione
 ueris, sensus omnes compresseris, otium ut pestem
 geris. Denique nisi in huius diuini doni pulcherrimam
 conseruationem, quod ille sibi custodiendum dedit
 nem animi ac mentis tua intenderis, mirum est
 quam facile ab iis perdat, qui in eius conseruationem
 nem non inuigilant. Nec aliam ob causam Sanctiss. in
 lus Timotheum quem ab infanzia educauerat
 que litteras edocuerat, qui corpore erat imbecillus
 inferno, qui ieiuniis & aqua potu carnis persequam do-
 riam fregerat, tum serio monet ut seipsum castissime
 stodiat.

2. Tim. 5.

in e. 2. ad
Mich.

S. Hieron. Ecclesia Principes, ait, qui deliciis
 fluunt, & inter epulas atque lasciuias pudicitiam
 uare se credunt, propheticus sermo describit quod
 sunt de speciosis domibus, lautisque conuiuuiis, &
 labore, epulis conquisitis, & eiiciendi propter malitiam
 Mat. 22.

gitationes & opera sua. Et si vis scire quo eiiciendi
 Euangelium lege, in tenebras exteriores, ubi erit
 & stridor dentium. Si in Apostolorum loco sumamus
 v. locum de peccati oc-
 casione. solum sermonem eorum imitemur, sed conuersationem
 quoque & abstinentiam complectamur.

Utinam Clerici obseruarent aurea S. Hieronimi
 documenta de hoc argumento tradita ep. 1.

mentis & 6. ita enim alloquitur Ne porianum Clericum: *ad Nepor.*
 Hospitolum tuum aut raro, aut nunquam mulierum
 pedes terant, omnes puellas & virgines Christi aut aqua *v. locum do*
 liter ignora, aut equaliter dilige. Ne sub eodem tecto *commora-*
 manseris, nec in praterita castitate confidas. Nec san- *tione mulia*
 ctior David, nec Sampson fortior, nec Salomone potes *rum cum*
 esse sapientior. Memento semper quod paradisi colonum *clericis.*
 possessione sua mulier eiecit. Aegrotanti tibi quilibet *Gen. 2.*
 sanctus frater assistat, & germana, vel mater, aut pro-
 ba quilibet apud omnes fidei. Quid si huiusmodi
 non fuerint consanguinitatis castimoniam, persona, mul-
 tas anus nutrit Ecclesia, qua & officium prabeant, &
 beneficium accipiant ministrando, vt infirmitas quoq;
 sua fructum habeat eleemosyna. Scio quosdam conua-
 luisse corpore & animo aegrotare coepisse, periculose tibi
 ministrat cuius vultum frequenter attendis. Si propter
 officium Clericatus aut vidua visitatur, aut virgo, nun-
 quam domum solus introeas. Tales habeto socios quoru
 conubernio non infameris. Si lector, si acolitus, si psal-
 tes te sequitur, non ornentur veste, sed moribus, nec ca-
 lamisistro crispent comas, sed pudicitiam habitu pollicean-
 tur. Solus cum sola secreto & absque arbitro vel teste
 non sedeas. Si familiaris est aliquid loquendum, ha-
 bet nutricem maiorem domus, virginem viduam, vel
 maritam: non est tam inhumana vt multum prater
 ea habeat cui se audeat credere. Caueto omnes
 suspiciones, & quicquid probabiliter fingi potest, ne
 fingatur, ante deuita. Crebra munuscula, & sudario-
 la, & fasciolas, & vestes ori applicitas, & oblatos, ac
 degustatos cibos, blandasque ac dulces litterulas san-
 ctus amor non habet. Mel meum, lumen meum,
 meum desiderium, omnes delicias & lepores, &
 I & risk

risu dignas urbanitates & ceteras ineptias amato
in coemedia erubescimus, in seculi hominibus detestamur
quanto magis in monachis & clericis, quorum & sacro
d otium proposito, & propositum ornatur sacerdotio

Utinam clericis nunquam excideret, Episcopum
ordinaturum subdiaconos legem perpetuam
continentiæ huic ordini impositam esse, nec
nemque in hypodiaconorum ordinem coopulatum
esse cui vltro hanc legem accipere non
propositum, his verbis admonere & edicere solent
re: Fratres dilectissimi ad sacrum subdiaconatus
ordinem promouendi, iterum atque iterum cogitandum
siderare debetis attentè, quod omnes hodie vobis
apetitis. Hactenus enim liberi estis, licetque vobis
bis pro arbitrio ad sæcularia vota transire. Quod
si hunc ordinem susceperitis, amplius non poteritis
bit à proposito resilire, sed Deo, cui seruite regimini
est, perpetuo famulari, & castitatem illo adiumento
te seruare oportebit, atque in Ecclesiæ ministerio
semper esse mancipatos. Proinde dum tempus
est cogitate, & si in sancto proposito perseuerare
placet in nomine domini huc accedite. Utinam
publicam Ecclesiæ Catholice constitutionem
voto perpetuæ continentie hypodiaconorum
liorum maioribus ordinibus iniciatorum diligenter
tissime secum semper expenderint. Nam B. Gregorius
gorij Pon. Ro. lex est: Nullum facere subdiaconum
presumant Episcopi (Sicilia) nisi qui se videtur
promiserit & quia nullus ad ministerium altaris
cedere debet nisi cuius castitas ante susceptum ministerium
rium fuerit approbata. Et Synodi Toletana. II. c. 17.
cerum: ut quos voluntas parentum clericatus

in Pontif.
Rom. at
filiis

li. 1. ep. 42.
op. c. nulli
dist. 78.

C. I. C. de
iis. d. 28.

manipulavit, ubi 18. et at is sue complederint annum corā
 totum cleri plebisque conspectu voluntas eorum de expe-
 tendo coniugio ab Episcopo perscruterur, quibus si gra-
 tia castitatis Deo inspirante placuerit, & professionem
 castimoniae suae absque cōiugali necessitate sponderint
 servaturos, hi t̄quam appetitores arctissima via leuif-
 sime Domini iugo subdantur, ac primo subdiaconatus
 ministerium habita probatione professionis suae à vigesi-
 mo anno suscipiant. Et concilij I. Aquisgran. (quod
 Regula Canonica praescribit. Completorio comple-
 to oportet vt Canonici epulis, non potationibus, vanis-
 que reseruiant loquelis, sed his penitus postpositis humi-
 liter & honeste dormitorium petant. Et nequaquam
 duo in vno lecto, sed singuli in singulis lectis quiescant. Lu-
 cerna quoque in eodem dormitorio noctis tempore iugi-
 tate ardeat. Nihil deniq; inhonestum aut indecens in dor-
 mitorio geratur ab aliquo, nec quisquam aliquem in-
 iudicium quietate praesumat, nec ad verba inutilia & otiosa pro-
 inilitur impere cogat.

Certe Dionysius Richelius ait Bestijs decies
 seuerius deteriores (sunt) qui Virginis filium ore
 & manibus tractant, quibus contrectant filias
 Veneris. Idem de vita Cler. art. 14. ait S. Hierony-
 mus in extremis positum in praesentia corporis
 Dominici Christum his verbis esse allocutum.
 Vt sumentibus te indigne certe ad sui reatum &
 penam te denuo crucifigunt. Heu quid dicam,
 Domine, quoniam sacerdotes te hodie come-
 dunt in altari, quemadmodum voluerū & pecu-
 dum carnes in mensa, quoniam noctu fruuntur
 mulierum actu turpissimo, & mane te comedūt
 celebrando. Vt vobis sacerdotibus qui eodem

v locum de
 hom. Cano-
 nicis.
 ca. 136.

in c. 4. Osea
 vid. Clich.
 de vita &
 mor. sac. c.
 20.

ore osculamini filiam Veneris, quo paulo ante
 lumpfistis filium Virginis Mariæ, ô impii Iudei
 osculo filium hominis traditis? &c. idem Dionysius
 ait S. Augustinum in persona Christi dixisse: *Nam
 ô sacerdos me amplius peccando affligere, plus namque
 me ladir, hoc est, amplius displicet mihi vulnus tui peccati,
 quam vulnus lateris mei, magis delinquis qui me
 cælis regnantem fornicando offendis, corpusque meum
 & sanguinem irreuerenter tractas, & plebem meam
 pro cuius salute crucifigi dignatus sum, scandalizasti,
 me in terris ambulanti crucifixerunt.*

Vtinam sibi ob oculos ponerent viginti cano-
 nes pœnitentiales ad clericos pertinentes, quos
 ex sanctis patribus proponit Ioann. Langhorne-
 rius lib. 3. Spec. Canon. c. 10. inter quos hi sunt
*Presbyter si fornicationem fecerit, quanquam, ut
 dicuntur Canonibus Apostolorum, debent deponi
 men, ut docet B. Syluest. si in vitio non perdeserit,
 uerit, si sua sponte confessus adiecit ut resipiscat
 decem annis pœniteat, &c. Si quis sacerdos
 filia spirituali fornicatus fuerit, sciat se graue
 terium commisisse, ab omni officio deponatur
 & peregrinando duodecim annis pœniteat, postea
 ad monasterium vadat ibique cunctis diebus
 suæ Deo seruiat. Si Episcopus fuerit, quindecim
 annos pœniteat, &c. Clerici qui illa incontinen-
 tia quæ contra naturam est deprehensi fuerint
 laborare, deiciantur Clero, vel ad agendam
 nitentiam in monasteria detrudantur, hoc est
 vitium maius est (teste Augustino) quam
 gnoscere matrem.*

Sanct. Paulus à Diaconis requirit pudicitiam

*c. Cler. de
 exer. prob.
 subdit.*

1. ad Tim. 3. vers. 8. *Diaconos, ait pudicos, Græce*
est ἀγνός, quæ vox etiam significat graues & con-
stantes. Et: Diaconi sint vnius vxoris viri, quibus v. 12.
 verbis indicat, si necessitas coegerit aliquando,
 ad diaconatum assumi coniugatos, non esse as-
 sumendos nisi monogamos vti de impudicitia
 minus suspectos. S. Ignatij ad Heronem diaco-
 num monitum est: *Te ipsum castum custodi, vt Chri-*
sti habitaculum, templum Christi es, &c. Sanct. Pau-
 lus 1. ad Tim. 3. vers. 2. & ad Tit. 1. vers. 6. vult
 Episcopum esse vnius vxoris virum, pudicum,
 continentem, filios habentem subditos cum
 omni castitate. Vnius vxoris virum vocat mo-
 nogamum, hoc est, qui neque simul neque suc-
 cessiue vxores duas habuerit, vt exponunt patres
 Tertull. lib. 1. ad vxorem, Epiph. hom. 59. Amb.
 ep. 82. Hieronym. in ep. ad Tit. Aug. de bono
 coniugali c. 18. Chrysostr. ho. 2. in ep. ad Tit. & B.
 Leo ep. 88. ad Afros ait hoc semper seruatum in
 Ecclesia, vt digami ad sacerdotium non admittā-
 tur. Cur autem monogami admitterentur causa
 est quia monogami minus quam digami vel tri-
 gami suspecti sunt de incōtinentia, vt habet Tert-
 ulli. 1. ad vxorem, Epiph. hær. 59. ac Chrys. in loca
 pauli, atq; ideo liberius hortari poterant homi-
 nes ad continentiam, vt tradit Ambr. 1. de off. c. vlt.
 Deinde vult Paulus Episcopum esse continentē,
 intellige ab vxoris amplexib' vt ad Tit. exponit
 S. Hier. si ante Episcopatū vxorē duxerit. Si. n. o-
 mnes cōiugati iuxta doctrinā Apostoli ex cōsēsu
 ad tēpus ab illis abstinere debēt, vt orationi insta-
 re possint, certe Episc. & alij sacri homines quib.
 per-

1. Cor. 7.

perpetuo vacandum est orationi, perpetuo enim ab illis continere debet, quemadmodum omnino veneranda docuit antiquitas, & Bellar. demon. li. i. de cleric. c. 19. Denique ab Episcopo siue coniu- gato siue non coniugato exigit vt sit pudicus & castus. Etenim sacerdotis animum (inquit S. Chryso- st. initio libri 6. de sacerdotio) solaribus radiis puriorem esse oportet, vt ne quando Spiritus sanctus desolatam illum relinquat, vt dicitur Gal. 2. illi liceat: Vino equidem non amplius ego, vino autem in me Christus. Nam si qui eremum inhabitant & perpetuo portus tranquillitate perfra- tur, tanta diligentia dicere & facere omnia ad- borant, vt cum puritate sincera quantam humi- nus captus ferre potest, ad Dei conspectum acco- dere possint, quantam putas sacerdotem praedi- re debere tum vim, tum potentiam, vt animam ab omni vindice scelerate, vt spiritalem pulchri- tudinem illam sanam atque incolumem seruet?

SIGNVM XX.

Catechesin docere & promouere.

- v. inter the- mata mea oratoria 26.*
1. **C**hristus in congregandis animabus con- parauit se gallinae qua nullum animal ex- fetus suos (vt Aug. ait) magis infirmatur pietate de mittuntur alae plumaeque; hirtae fiunt, rancida vox querula, obliuiscitur ipsa cibi & incredula supra vires animositate pullos tuetur. Hinc S. S. nodus Tridentina in Catechismo ad parochos